

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZYRODY WEDŁUG PROGRAMU „POZNAJEMY PRZYRODĘ” WYDAWNICTWA WSIP

DLA UCZNIÓW KLASY IV SZKOŁY PODSTAWOWEJ

- Uczniowie posiadający pisemną opinię lub orzeczenie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej o specyficznych trudnościach w nauce, są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
- Uzyskanie przez ucznia oceny wyższej jest równoznaczne ze spełnieniem wymagań również na ocenę niższą.

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
DZIAŁ I. Badam i poznaję przyrodę						
1	Czego dowiem się na lekcjach przyrody?	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym się zajmuje przyrodnik • wymienia podstawowe zasady bezpieczeństwa na lekcjach przyrody • wymienia dwie z czterech dziedzin nauk przyrodniczych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest przyroda • wymienia trzy źródła wiedzy przyrodniczej • rozpoznaje niektóre piktogramy substancji niebezpiecznych na rysunkach lub fotografiach 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wszystkie dziedziny nauk przyrodniczych • podaje definicję przyrody • wymienia wszystkie źródła wiedzy przyrodniczej • podaje przykłady substancji niebezpiecznych w swoim otoczeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym zajmuje się każda z dziedzin nauk przyrodniczych (biologia, geografia, chemia, fizyka) • rozpoznaje i wyjaśnia zagrożenia, odczytując piktogramy umieszczone na opakowaniach różnych substancji 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady znanych przyrodników • przewiduje skutki użycia substancji niebezpiecznych w niewłaściwy sposób

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
2	Jak mogę poznać przyrodę?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zmysły człowieka (wzrok, słuch, węch, smak i dotyk) wyjaśnia, czym jest obserwacja nazywa prawidłowo przyrządy wykorzystywane w poznawaniu przyrody (lupa, mikroskop, lornetka, teleskop) 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zastosowania zmysłów w poznawaniu przyrody podaje przykład obserwacji przyrodniczej, którą można przeprowadzić w najbliższym otoczeniu wyjaśnia zasadę wykorzystania dowolnego przedmiotu, np. lupy, do dokonywania badań przyrodniczych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia narządy zmysłów dobiera odpowiedni zestaw przyrządów do planowanego badania lub obserwacji przyrodniczej podaje cechy obserwacji przyrodniczej 	<ul style="list-style-type: none"> dowodzi zasadności systematyczności obserwacji przyrodniczych uzasadnia potrzebę dokumentowania obserwacji przyrodniczych 	<ul style="list-style-type: none"> planuje obserwację pozwalającą na użycie min trzech zmysłów do poznawania wybranego elementu przyrodniczego
3	Jak prowadzić doświadczenia?	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie doświadczenie definiuje pojęcie eksperyment wyjaśnia pojęcia: próba kontrolna i próba badawcza 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między doświadczeniem a eksperymentem oraz między doświadczeniem a obserwacją poprawnie formułuje problem badawczy odróżnia próbę kontrolną od próby badawczej 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje odpowiednią kolejność działań podczas planowania doświadczenia stawia bezbłędnie hipotezę 	<ul style="list-style-type: none"> planuje doświadczenie, które ma na celu potwierdzenie lub zaprzeczenie stawianej hipotezie 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie planuje doświadczenie, stawia hipotezę i problem badawczy samodzielnie wykonuje zielnik
		<ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy od obserwacji do doświadczenia wyjaśnia zasady bezpiecznej pracy podczas wykonywania doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady bezpiecznej pracy podczas wykonywania doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> planuje proste doświadczenie, np. sprawdzające rozpuszczalność różnych substancji w wodzie 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje doświadczenia i przewiduje stawianą hipotezę oraz problem badawczy prawidłowo opisuje wykonywane doświadczenia 	

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
4	Z czego składa się otaczający nas świat?	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie materia wymienia stany skupienia (ciekły, stały i gazowy) nazywa różne stany skupienia wody (lód, ciecz, para wodna) wymienia ciała kruche, sprężyste i plastyczne znane ze swojego otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady materii w swoim otoczeniu odróżnia stany skupienia (ciekły, stały i gazowy) definiuje topnienie, parowanie, krzepnięcie i skraplanie wymienia właściwości ciał kruchych, sprężystych i plastycznych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje stany skupienia, biorąc za podstawę odległości między cząsteczkami na rysunku lub schemacie podaje inne niż w podręczniku przykłady ciał kruchych, sprężystych i plastycznych 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi dowieść, że różne przedmioty, np. szkolna ławka, są materią omawia obieg wody w przyrodzie przyporządkowuje nieznanemu ciału do ciał plastycznych, sprężystych lub kruchych na podstawie jego właściwości 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje własną listę ciał sprężystych, kruchych i plastycznych, które może spotkać w życiu codziennym
5	Gdzie jest północ?	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję widnokregu wskazuje na ilustracji linię widnokregu wymienia nazwy głównych kierunków świata opisuje przynajmniej jeden sposób na wyznaczenie kierunku północnego przez uważną obserwację obiektów przyrodniczych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje główne kierunki świata na różny kierunków posługuje się pełnymi nazwami oraz mi międzynarodowymi skrótami głównych kierunków świata wymienia przynajmniej jeden sposób na wyznaczenie kierunku północnego przez obserwację Słońca i gwiazd lub obiektów przyrodniczych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego obserwator jest zawsze w środku widnokregu posługuje się pełnymi nazwami oraz międzynarodowymi skrótami kierunków pośrednich wyjaśnia, w jaki sposób wyznaczyć północ za pomocą Gwiazdy Polarnej i własnego cienia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, od czego zależy zasięg widnokregu określa położenie obiektów względem siebie, posługując się nazwami głównych kierunków świata podaje przykłady wykorzystania w życiu umiejętności wyznaczenia kierunków geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady miejsc i sytuacji z życia codziennego, gdzie możemy zaobserwować różną wielkość widnokregu wymienia wszystkie poznane sposoby wyznaczenia kierunku północnego
6	Jak wyznaczyć północ za pomocą przyrządów?	<ul style="list-style-type: none"> wyznacza na podstawie instrukcji główne kierunki geograficzne za pomocą kompasu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę kompasu i gnomonu wskazuje, co może zakłócać pracę kompasu 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie wyznacza kierunki za pomocą kompasu 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie wyznacza kierunki za pomocą gnomonu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym różni się busola od kompasu

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
		<ul style="list-style-type: none"> konstruuje prosty gnomon, wyjaśnia zasadę jego działania 	<ul style="list-style-type: none"> określa warunki wyznaczenia kierunku północnego za pomocą gnomonu 	<ul style="list-style-type: none"> wyznacza główne kierunki geograficzne za pomocą gnomonu, posługując się instrukcją 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia dokładność i łatwość wyznaczenia północy za pomocą kompasu i gnomonu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zależność między gnomonem a działaniem zegarów słonecznych korzysta z GPS, np. w telefonie, do wskazania własnego położenia
DZIAŁ II. Środowisko życia organizmów						
1	Jak dzielimy organizmy?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy pięciu królestw organizmów wymienia trzy z sześciu czynności życiowych organizmów żywych wyjaśnia, że wszystkie organizmy są zbudowane z komórek wymienia cechy organizmów żywych 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie „czynności życiowe” wymienia wszystkie sześć czynności życiowych organizmów ocenia, do którego królestwa należy organizm zaprezentowany na zdjęciu lub rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynności życiowe organizmów definiuje pojęcie „komórka” 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia organizm jednokomórkowy od wielokomórkowego podaje przykłady organizmów jedno- i wielokomórkowych 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego wirusy nie należą do żadnego z królestw organizmów
2	Jak odżywiają się organizmy?	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest samożywność wyjaśnia, czym jest cudzożywność podaje przykłady organizmów samożywnych i cudzożywnych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje organizmów cudzożywnych (drapieżniki, pasożyty, roślinożercy i wszystkożercy) podaje przykłady organizmów roślinożernych, drapieżników i pasożytów wyjaśnia, co oznacza, że organizm jest pasożytem, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przystosowania zwierząt do odżywiania się różnymi sposobami 	<ul style="list-style-type: none"> dowodzi, że człowiek jest organizmem cudzożywnym podaje pełne równanie fotosyntezy (zapis słowny) opisuje przebieg fotosyntezy 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje doświadczenie pozwalające udowodnić, że światło jest niezbędne do zachodzenia fotosyntezy

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
			drapieżnikiem, roślinożercą lub wszystkożercą			
3	Jak wygląda życie w wodzie?	<ul style="list-style-type: none"> opisuje warunki panujące w środowiskach wodnych podaje przykłady ożywionych i nieożywionych elementów środowiska podaje nazwy trzech mieszkańców wód słodkich 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wszystkie ożywione i nieożywione elementy środowiska podaje nazwy trzech mieszkańców wód słonych (bez ryb) wymienia min trzy gatunki ryb słodkowodnych wymienia przykłady zbiorników sztucznych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak głębokość zbiornika wpływa na ilość światła dostępnego dla organizmów przyporządkowuje organizm do środowiska wód słodkich lub słonych na podstawie jego wyglądu (na zdjęciu lub rysunku) 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje warunki życia w wodzie z warunkami życia na lądzie porównuje zbiorniki sztuczne i naturalne, podając przykłady z najbliższego otoczenia potrafi przyporządkować zbiornik wodny do zbiorników sztucznych lub naturalnych na podstawie ich zdjęć lub rysunków 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje plakat z opisem wybranego zbiornika wodnego zawierający informacje o jego pochodzeniu (naturalny lub sztuczny) oraz innych cechach, w tym przykłady zamieszkujących go organizmów
4	Jak wygląda życie na lądzie?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia trzy z sześciu warunków życia panujących na lądzie podaje łąkę, las, pustynię jako przykłady środowisk lądowych wymienia pięć dowolnych organizmów lądowych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wszystkie warunki panujące na lądzie charakteryzuje pustynie piaszczyste i kamieniste wymienia naturalne i sztuczne środowiska lądowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak zmieniają się warunki życia w środowisku lądowym w ciągu doby charakteryzuje pustynie lodowe wymienia przykłady organizmów zamieszkujących góry potrafi zaklasyfikować środowisko lądowe jako sztuczne lub naturalne na podstawie jego zdjęcia lub rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje warunki, które ulegają zmianom w zależności od typu środowiska lądowego (pustynia, las, łąka) opisuje cechy wybranych organizmów, które przystosowały się do życia w górach i na pustyniach porównuje lądowe środowiska sztuczne z naturalnymi 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację w postaci plakatu, prezentacji multimedialnej lub innej formie pokazującej naturalne i sztuczne środowiska lądowe w najbliższym otoczeniu domu lub szkoły

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
5	Jak wygląda życie w lesie?	<ul style="list-style-type: none"> nazywa warstwy lasu wymienia wybrane warunki życia w lesie (np. niższe temperatury latem, wysoka wilgotność) rozpoznaje na rysunku lub zdjęciu liście lub gałązki pospolitych drzew i podaje ich nazwy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia gatunki roślin budujące poszczególne warstwy lasu podaje nazwy wybranych gatunków roślin, zwierząt i grzybów na podstawie ich zdjęć lub rysunków 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką rolę pełnią lasy w zatrzymywaniu wody w środowisku określa cechy roślin tworzących runo, podszyt i warstwę koron 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje skład gatunkowy lasów i wskazuje na tej podstawie ich typ (liściaste, iglaste, mieszane) charakteryzuje szczegółowo warstwy lasu wskazuje na rolę lasów w ochronie bioróżnorodności na Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> buduje makietę lasu wybranego rodzaju (liściasty, iglasty lub mieszany) obrazującą warstwy lasu
6	Dlaczego lasy są nam potrzebne?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia po trzy nazwy grzybów jadalnych i trujących rozdzieli drzewa iglaste i liściaste wymienia zasady zachowania się w lesie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje pospolite grzyby na podstawie ich rysunków lub zdjęć wyjaśnia, jaką rolę pełnią lasy w środowisku i gospodarce człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje drzewa na podstawie ich zdjęć lub rysunków opisuje rolę lasów lub drzew w produkcji tlenu dla wszystkich organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> podaje zasady bezpieczeństwa przy zbieraniu i spożywaniu grzybów (pomoc osoby dorosłej, spożycie tylko po ugotowaniu) uzasadnia potrzebę ochrony lasów 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje szereg działań, jakie może podjąć każdy uczeń w celu ochrony lasów przed ich wycinaniem (np. oszczędność papieru, recykling)
7	Czym różni się łąka od pola uprawnego?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia warunki życia panujące na łąkach i polach odróżnia łąkę od pola uprawnego na zdjęciu lub rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką rolę pełnią pola uprawne dla człowieka podaje nazwy typowych organizmów łąki i pola uprawnego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje warunki życia na łąkach i polach z warunkami życia w lesie wskazuje łąkę jako środowisko o większej różnorodności biologicznej niż pole uprawne 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia związek braku drzew na polach i łąkach z wilgotnością tych środowisk 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia gatunki pospolitych zbóż na podstawie zdjęcia lub rysunku
8	Jakie organizmy mieszkają blisko człowieka?	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak człowiek wpływa na środowisko naturalne 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje środowisko antropogeniczne wskazuje składniki 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, czym jest udomowienie zwierząt i jakie pozytywne skutki 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje skutki dalszej antropopresji porównuje cechy różnych 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje szkic najbliższej okolicy, wskazując elementy antropogeniczne i naturalne

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
		<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje (łączy nazwy z ilustracjami) organizmy zamieszkujące otoczenie człowieka 	<p>środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy</p> <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie wymienia nazwy organizmów zamieszkujących blisko człowieka 	<p>miało ono dla rozwoju cywilizacji</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia gatunki udomowionych zwierząt 	<p>owadów jadowitych</p> <ul style="list-style-type: none"> proponuje sposoby zachowania się w sytuacji kontaktu z owadami jadowitymi 	<p>swojego otoczenia</p>
9	Jak organizmy przystosowały się do życia w różnych warunkach?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przystosowania ryb do życia w wodzie wymienia przystosowania zwierząt do życia na lądzie na przykładzie psa domowego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia skrzela jako organ wymiany gazowej u ryb wyjaśnia, jak organizmy lądowe przystosowują się do sezonowych wahań temperatury 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ kształtu ciała na ograniczenie oporu wody porównuje przystosowania do życia w wodzie i na lądzie na przykładzie kaczki i kury (ptactwo domowe) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia mechanizm działania linii bocznej analizuje sposoby poruszania się na lądzie i w wodzie, podając przystosowania zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zdjęcie nieznanego organizmu i ocenia, w jakim środowisku on zamieszkuje na podstawie zewnętrznych cech budowy
DZIAŁ III. Obserwujemy pogodę						
1	Co to jest pogoda?	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to jest pogoda określa pogodę na podstawie ilustracji (mroźna, śnieżna, słoneczna, deszczowa) wymienia nazwy składników pogody 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia „powietrze”, „atmosfera” charakteryzuje poznane składniki pogody opisuje pogodę, którą widzi za oknem 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia poprawność stwierdzenia „pogoda jest zawsze” wyjaśnia, co to jest ciśnienie atmosferyczne rozpoznaje nazwy składników pogody w tekście prognozy pogody 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykład znaczenia atmosfery dla życia na ziemi wyjaśnia związek między ciśnieniem atmosferycznym a powstawaniem wiatru 	<ul style="list-style-type: none"> dowiaduje się, jaki jest skład powietrza charakteryzuje wilgotność powietrza jako składnik pogody
2	Jak się bada pogodę?	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwę przyrządu służącego do pomiaru temperatury 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym zajmuje się meteorolog dopasowuje rodzaj 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak powstają prognozy pogody podaje zastosowania 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zapisane podczas obserwacji wyniki pomiaru temperatury 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykład kraju, w którym stosuje się skalę Farenheita

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
		<ul style="list-style-type: none"> ● odczytuje z termometru temperaturę powietrza ● rozróżnia temperaturę dodatnią i ujemną 	<p>termometru do pomiaru temperatury</p> <ul style="list-style-type: none"> ● prowadzi obserwacje temperatury powietrza ● wymienia nazwy innych przyrządów meteorologicznych 	<p>termometru w różnych sytuacjach życia codziennego</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dopasowuje składnik pogody do przyrządu, którym jest badany ● określa kierunek, z którego wieje wiatr 	<ul style="list-style-type: none"> ● wskazuje jednostki pomiaru, w jakich mierzy się ciśnienie atmosferyczne, opady, prędkość wiatru 	<ul style="list-style-type: none"> ● przelicza stopnie Celsjusza na stopnie Farenheita
3	Czym są opady i osady atmosferyczne?	<ul style="list-style-type: none"> ● podaje, z czego mogą być zbudowane chmury ● rozpoznaje symbole pogody dotyczące zachmurzenia ● podaje przykłady opadów atmosferycznych ● zapisuje parametry pogody obserwowane w ciągu dnia 	<ul style="list-style-type: none"> ● podaje nazwę przemiany stanu skupienia, dzięki której powstają chmury ● dzieli opady na te, które mają stan skupienia stały i ciekły ● rozpoznaje na mapie pogody symbole dotyczące opadów 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia, co to jest mgła ● rozpoznaje i nazywa symbole stosowane na mapach pogody ● podaje przykłady różnych opadów ze względu na ich intensywność ● podaje przykłady osadów atmosferycznych i ich stan skupienia 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia, w jakich warunkach chmury mogą być zbudowane z kryształków lodu ● charakteryzuje warunki, w jakich powstają: rosa, szron, szadź i gołoledź ● opisuje prognozę pogody na podstawie mapy pogody 	<ul style="list-style-type: none"> ● bada doświadczalnie powstawanie chmury oraz szronu ● odczytuje prognozę pogody dla swojej miejscowości, korzystając z internetowych serwisów pogodowych
4	Jakie zjawiska pogodowe są groźne?	<ul style="list-style-type: none"> ● podaje przykłady groźnych zjawisk pogodowych ● wyjaśnia skrót RCB 	<ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje groźne zjawiska pogodowe przedstawione na ilustracjach ● podaje przykłady sytuacji, w których możemy otrzymać alert RCB ● wyjaśnia, jakie niebezpieczeństwo jest związane z upałem, burzą, huraganem ● podaje przykłady innych 	<ul style="list-style-type: none"> ● charakteryzuje poznane groźne zjawiska pogodowe ● wyjaśnia, w jaki sposób powstaje tęcza ● podaje przykłady bezpiecznych zachowań w czasie upału, burzy, huraganu ● wskazuje, jakie niebezpieczeństwo jest związane z zawieją i 	<ul style="list-style-type: none"> ● porządkuje groźne zjawiska pogodowe w zależności od pory roku, w której najczęściej występują ● wskazuje, jakie niebezpieczeństwo związane jest z silną mgłą, trąbą powietrzną i gołoledzią ● wyjaśnia, czym są orkany 	<ul style="list-style-type: none"> ● projektuje doświadczenie pozwalające zobaczyć kolory tęczy ● wyszukuje informacje na temat obliczenia odległości burzy na podstawie czasu między błyskawicą a grzmotem

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
			groźnych zjawisk pogodowych	zamięcią śnieżną		
5	Co ma wspólnego pogoda ze Słońcem?	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia pojęcia wschód, zachód słońca, dzień, noc, doba ● wskazuje na widnokregu lub schemacie miejsca wschodu, zachodu słońca w ciągu doby ● podaje porę dnia, gdy cień jest najkrótszy i najdłuższy w ciągu doby 	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia pozorną wędrówkę słońca nad widnokregiem ● wyjaśnia, czym jest górowanie słońca i południe słoneczne ● podaje porę dnia, gdy cień jest najkrótszy i najdłuższy w ciągu roku 	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia ● wyjaśnia zależność między wysokością słońca a długością cienia w ciągu dnia ● podaje przykład, jak można wykorzystać kierunek cienia do oznaczenia kierunków świata 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia pojęcia świt i zmierzch ● omawia zmiany długości cienia w ciągu dnia ● wskazuje zależności między wysokością słońca a temperaturą w ciągu dnia 	<ul style="list-style-type: none"> ● podaje przykłady z życia codziennego, w których przydaje się wiedza na temat zmian temperatury i długości cienia w ciągu dnia
6	Jak zmienia się pogoda w różnych porach roku?	<ul style="list-style-type: none"> ● podaje nazwy kalendarzowych pór roku i daty ich rozpoczęcia ● podaje dwa przykłady zmian zachodzących w przyrodzie charakterystycznych dla każdej pory roku ● podaje nazwy pór roku gdy w Polsce dzień jest najdłuższy i najkrótszy 	<ul style="list-style-type: none"> ● dostrzega zależność między wysokością słońca a długością cienia w ciągu dnia i w ciągu roku ● dopasowuje zjawiska pogodowe do pory roku, w której najczęściej występują 	<ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje porę roku na podstawie daty z kalendarza ● określa miejsca wschodu i zachodu słońca w różnych porach roku, podając skróty międzynarodowe kierunków świata 	<ul style="list-style-type: none"> ● opisuje zmiany w położeniu słońca nad widnokregiem w ciągu roku ● stosuje określenia: przesilenie, równonoc ● podaje nazwy termicznych pór roku 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia, dlaczego Australijczycy święta Bożego Narodzenia spędzają na plaży ● podaje przykłady innych państw, w których pory roku są „odwrotnie” niż na półkuli północnej
DZIAŁ IV. Ja i moje ciało						
1	Jak jest zbudowane	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia kolejne stopnie hierarchicznej budowy 	<ul style="list-style-type: none"> ● definiuje komórkę i tkankę ● wymienia 3 z 6 podanych 	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia wszystkie 6 układów narządów 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia, jakie funkcje pełnią układy narządów w 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyszukuje informacje na temat różnic w budowie

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
	moje ciało?	swojego ciała (komórka, tkanka, narząd, układ, organizm)	układów narządów	<ul style="list-style-type: none"> potrafi przyporządkować narząd do jego układu 	jego ciele <ul style="list-style-type: none"> odróżnia i nazywa układy umieszczone na rysunku 	anatomicznej kobiety i mężczyzny
2	Co się dzieje z moją zjedzoną kanapką?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia składniki pokarmowe (białka, cukry, tłuszcze, sole mineralne, witaminy) wymienia narządy układu pokarmowego wymienia 2 z 4 funkcji układu pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką funkcję pełnią białka, cukry i tłuszcze wymienia gruczoły trawienne wymienia wszystkie funkcje układu pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa składniki pokarmowe znajdujące się w jego posiłkach wyjaśnia rolę narządów przewodu pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia pojęcie przewod pokarmowy i układ pokarmowy opisuje proces trawienia, używając pojęcia "enzymy trawienne" 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia ogólną rolę gruczołów: ślinianek, wątroby i trzustki wyjaśnia, dlaczego należy jeść owoce i warzywa
3	Dlaczego oddychamy?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia narządy układu oddechowego omawia funkcję płuc 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy dróg oddechowych wyjaśnia rolę układu oddechowego wskazuje narządy odpowiedzialne za powstawanie głosu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na rysunku poszczególne elementy układu oddechowego omawia działanie strun głosowych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje mechanizm wdechu i wydechu wyjaśnia rolę rzęsek pokrywających drogi oddechowe 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje na wykresach skład powietrza wdychanego i wydychanego, wskazując różnice
4	Do czego jest mi potrzebna krew?	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, że układ krwionośny budują serce i naczynia krwionośne wymienia 2 z 4 funkcji układu krwionośnego wskazuje położenie serca na schemacie/rysunku oraz na własnym ciele 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia żyłę od tętnicy na podstawie kierunku przepływu krwi (od serca i do serca) wymienia elementy krwi i wyjaśnia ich funkcję (płytek, krwinek białych i czerwonych) wymienia wszystkie funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia czym jest tętno/puls mierzy własne tętno/puls 	<ul style="list-style-type: none"> dowodzi, że wysiłek fizyczny powoduje przyspieszenie tętna 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje plakat/lapbook dotyczący budowy krwi i badań laboratoryjnych krwi

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
			układu krwionośnego			
5	W jaki sposób się poruszam?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia składniki układu ruchu wymienia składniki szkieletu (czaszkę, klatkę piersiową, kręgosłup, kości kończyn) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie „stawy” wskazuje na rysunku lub modelu wybrane elementy układu kostnego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób mięśnie są połączone ze szkieletem wyjaśnia rolę mięśni w poruszaniu się 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje zakres ruchów różnych stawów we własnym ciele wskazuje na rysunku lub modelu stawy zawiasowe i kuliste uzasadnia, dlaczego pokarmy zawierające wapń i białko są ważne dla zdrowia kości 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje tygodniowy jadłospis produktów zdrowych dla kości przeprowadza doświadczenie wykazujące, że sole mineralne nadają kości twardość, a białko-elasticzność
6	Dlaczego moje ciało się zmienia?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia narządy męskiego i żeńskiego układu rozrodczego wymienia 3 zmiany zachodzące w ciele chłopców i dziewcząt podczas dojrzewania 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na rysunku i nazywa narządy płciowe męskie i żeńskie wymienia wszystkie zmiany zachodzące podczas dojrzewania chłopców i dziewcząt 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę hormonów podczas dojrzewania wyjaśnia, czym jest menstruacja omawia funkcje układu rozrodczego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje czynności higieniczne, które wpływają na zdrowie układu rozrodczego ocenia wpływ długości snu na swoje zdrowie określa rolę jąder i jajników 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia różnice w budowie układów: żeńskiego i męskiego i wyjaśnia ich znaczenie dla pełnionych funkcji
7	W jaki sposób mój organizm odbiera informacje?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia narządy układu nerwowego (mózgowie, rdzeń i nerwy) wymienia narządy zmysłów 	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje nazwy zmysłów do nazw narządów zmysłów wymienia bodźce odbierane przez narządy zmysłów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę receptorów w odbieraniu bodźców ze środowiska wyjaśnia działanie narządów zmysłów 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę układu nerwowego bada współdziałanie zmysłów węchu i smaku 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia rolę wzroku, węchu i smaku w ostrzeganiu człowieka o zagrożeniach
8	Jak moje ciało	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne czynniki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym są czynniki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje minimum 4 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje czynności, które 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje plakat

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
	broni się przed chorobami?	<p>chorobotwórcze (bakterie i wirusy)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podaje nazwy minimum 5 chorób wywoływanych przez bakterie ● podaje nazwy minimum 5 chorób wywoływanych przez wirusy 	<p>chorobotwórcze</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wymienia 4 drogi zakażenia ● definiuje pojęcia: odporność i profilaktyka 	<p>choroby przenoszone drogą oddechową</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia przyczyny zatruc ● proponuje działania profilaktyczne chorób zakaźnych 	<p>pozwolą ustrzec się przed chorobami zakaźnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> ● opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych ● wskazuje szczepienie jako jedną z dróg profilaktyki chorób zakaźnych 	<p>dotyczący wybranej choroby zakaźnej zawierający informacje o drodze zakażenia, objawach i leczeniu</p>
9	Jak dbać o zdrowie?	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia 3 z 5 zaproponowanych zasad zdrowego stylu życia ● wskazuje zasady zdrowego odżywiania 	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia wszystkie zasady zdrowego stylu życia 	<ul style="list-style-type: none"> ● proponuje działania, które przyczynią się realizacji zasad zdrowego stylu życia ● charakteryzuje poszczególne zasady higieny i je omawia ● definiuje pojęcie „dieta” 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia rolę aktywności fizycznej ● omawia swoją dietę, oceniając ją pod kątem zróżnicowania ● proponuje jadłospis zgodny z zasadami zdrowego żywienia 	<ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia plan swojego dnia uwzględniający wszystkie zasady zdrowego stylu życia
10	Dlaczego nałogi są niebezpieczne?	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia alkohol, papierosy, e-papierosy, narkotyki i dopalacze oraz napoje energetyzujące jako używki ● wymienia skutki fonoholizmu 	<ul style="list-style-type: none"> ● definiuje pojęcie „używki” ● wyjaśnia wpływ wymienionych używek na organizm człowieka ● wyjaśnia, czym jest uzależnienie 	<ul style="list-style-type: none"> ● uzasadnia, że fonoholizm jest niebezpieczny dla zdrowia ● wskazuje negatywne skutki nadużywania alkoholu i innych używek 	<ul style="list-style-type: none"> ● proponuje działania, które mogą zmniejszyć ryzyko fonoholizmu ● ocenia na podstawie formularza pytań stopień uzależnienia od telefonu 	<ul style="list-style-type: none"> ● przygotowuje plakat lub prezentację na temat szkodliwości napojów energetyzujących
11	Jak udzielić pierwszej pomocy?	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia podstawowy skład apteczki ● wymienia nr 112 jako 	<ul style="list-style-type: none"> ● wskazuje przeznaczenie przedmiotów będących na wyposażeniu apteczki 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia, jak udzielić pierwszej pomocy w sytuacji oparzeń, ugryzień, ukąszeń, 	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia czynności, które należy podjąć w sytuacji wypadku, np. upadku z 	<ul style="list-style-type: none"> ● wykonuje opatrunek wybranej części ciała, np. przedramienia

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
		główny numer alarmowy	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak zadzwonić na numer alarmowy gdy telefon jest zablokowany 	<p>ran lub spożycia trucizny, np. nieznanego grzyba</p> <ul style="list-style-type: none"> wybiera sposób udzielenia pomocy adekwatny do opisanego zagrożenia 	<p>dużej wysokości</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia zasadność użycia rękawic jednorazowych podczas opatrywania ran 	
DZIAŁ V. Krajobraz wokół nas						
1	Czy wszystkie krajobrazy są takie same?	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję krajobrazu dzieli krajobrazy na naturalne i kulturowe podaje przykłady krajobrazów naturalnych i kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia, z czego składa się krajobraz rozpoznaje elementy krajobrazu należące do przyrody ożywionej i nieożywionej odróżnia składniki przyrody od wytworów działalności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wybrany typ krajobrazu, biorąc pod uwagę widoczne składniki krajobrazu rozpoznaje w terenie i podaje nazwy składników środowiska antropogenicznego najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje zależności między nieożywionymi a ożywionymi składnikami przyrody porównuje ze sobą krajobrazy naturalne i kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykład zależności między składnikami krajobrazu przygotowuje prezentację na temat krajobrazu najbliższej okolicy
2	Czy to minerał czy skała?	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję skały wymienia po jednym przykładzie skał litych, zwięzłych i luźnych obserwuje skałę i wymienia jej dwie cechy, np. barwę, twardość 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, że skały są zbudowane z minerałów wymienia kryteria podziału skał przyporządkowuje skały do odpowiedniej grupy podaje przykłady 2–3 skał występujących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady minerałów wyjaśnia, czym różnią się skały magmowe, osadowe i przeobrażone oraz lite, zwięzłe i luźne określa, jakich skał jest najwięcej w okolicy szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to są surowce mineralne i kamienie szlachetne wskazuje w Polsce regiony występowania różnych rodzajów skał opisuje i rozpoznaje różne rodzaje skał 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego cegła i beton nie należą do skał podaje przykłady różnego zastosowania skał tworzy i prezentuje klasie własną kolekcję skał

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
3	Czy każde wzniesienie to góra?	<ul style="list-style-type: none"> nazywa trzy główne formy ukształtowania powierzchni podaje nazwy naturalnych wypukłych form terenu tworzy model pagórka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje po opisie główne formy ukształtowania powierzchni wskazuje na ilustracji formy wypukłe nazywa elementy wzniesienia i wskazuje je na ilustracji lub modelu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje kolory, jakimi na mapie hipsometrycznej są zaznaczone niziny, wyżyny i góry wyjaśnia różnicę między pagórkiem, wzgórzem i górą dzieli formy wypukłe na naturalne i antropogeniczne 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni występujące w najbliższej okolicy podaje przykłady form antropogenicznych porównuje ze sobą pagórek i górę, podając dwie cechy wspólne i dwie rocznice 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje przykładowe nazwy nizin wyżyn i gór, korzystając z mapy hipsometrycznej Polski wyjaśnia, co to jest wysokość względna
4	Czym różnią się formy wypukłe od wklęsłych?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy naturalnych wklęsłych form terenu rozpoznaje na ilustracji dolinę rzeczną wskazuje 2 różnice między formą wypukłą i wklęsłą 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracjach naturalne wklęsłe formy terenu tworzy model doliny rzecznej rozpoznaje elementy doliny rzecznej porównuje formy wklęsłe i wypukłe 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wygląd wybranej wklęsłej formy terenu odróżnia górską dolinę rzeczną od nizinnej podaje przykłady antropogenicznych wklęsłych form terenu i ich znaczenie dla człowieka podaje różnice między kotliną a doliną 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na ilustracji lub modelu doliny rzecznej elementy jej budowy podaje przykłady wpływu ukształtowania powierzchni na inne elementy przyrody oraz na działalność człowieka rozpoznaje i nazywa wklęsłe formy terenu w najbliższej okolicy wyjaśnia, w jaki sposób człowiek wykorzystuje formy ukształtowania terenu do własnych potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> dokumentuje występowanie wypukłe i wklęsłe formy terenu najbliższej okolicy np. w formie zdjęć wyszukuje w dostępnych źródłach informacji o formach wklęsłych w Polsce, które są cenne krajobrazowo i stanowią atrakcję turystyczną. Podaje 4–5 przykładów.
5	Jak woda zmienia krajobraz?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, której wody jest na Ziemi więcej – słodkiej czy słonej nazywa biegi rzeki 	<ul style="list-style-type: none"> określa proporcje między rodzajami wód na Ziemi wyjaśnia, co to jest źródło i ujście rzeki 	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia rodzaje wód płynących wyjaśnia, w jaki sposób powstają: wydma, klif, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego tylko niewielka część zasobów wodnych jest zdatna do picia 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przykłady wpływu wody na krajobraz

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
		<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady form terenu, które powstały przy udziale rzek oraz wód mórz i oceanów 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wygląd doliny rzecznej w biegu górnym, dolnym i środkowym 	<ul style="list-style-type: none"> dolina, meandry dopasowuje formę terenu do biegu rzeki, w którym możemy ją najczęściej zaobserwować 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie źródło i ujście rzeki Wisły korzystając z mapy rozróżnia trzy biegi rzeki Wisły 	
6	Jak człowiek zmienia krajobraz?	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia krajobraz miejski, wiejski i przemysłowy wyjaśnia pojęcie „degradacja środowiska” podaje: nazwę miejscowości, w której mieszka lub w której znajduje się jego szkoła, opisuje jej położenie oraz cechy wyróżniające 	<ul style="list-style-type: none"> podaje 3–4 przykłady zmian wywołanych działalnością człowieka w krajobrazie miejskim, wiejskim i przemysłowym dokonuje oceny krajobrazu najbliższej okolicy proponuje, jakie mogą być źródła nazw różnych miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> obserwuje zmiany w krajobrazie najbliższej okolicy wywołane działalnością człowieka, podaje ich przykłady wskazuje negatywne i pozytywne zmiany w krajobrazie najbliższej okolicy wywołane działalnością człowieka podaje przykłady nazw miejscowości pochodzących od nazwiska ich założyciela, cech krajobrazu lub zawodu wykonywanego przez mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób krajobraz naturalny zmienia się w antropogeniczny podaje przykłady pierwotnych krajobrazów podejmuje próbę ustalenia pochodzenia nazwy swojej miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia istnienie zależności między składnikami środowiska przyrodniczego a składnikami środowiska antropogenicznego opisuje zmiany w krajobrazie, np. na przestrzeni 10, 20, 50 lat (na podstawie rozmowy z rodziną), przygotowuje plakat lub prezentację na ten temat prezentuje informacje dotyczące pochodzenia nazwy swojej miejscowości
7	Jak chronić przyrodę?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia formy ochrony przyrody występujące w Polsce podaje kilka sposobów, w jakie uczeń klasy 4. może chronić przyrodę i środowisko 	<ul style="list-style-type: none"> podaje cechy parku narodowego, krajobrazowego, rezerwatu przyrody, pomnika przyrody wymarłych wyszukuje na mapie parki narodowe, wskazuje ich 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między ochroną przyrody a ochroną środowiska wyjaśnia, na czym polega ochrona gatunkowa proponuje działania, które pozwalają na co dzień chronić przyrodę i 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie park narodowy położony najbliżej miejsca zamieszkania wymienia miejsca występowania w najbliższej okolicy innych obszarów chronionych, pomników przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje klasie informacje o 2–3 obiektach chronionych najbliższej okolicy wyszukuje informacje na temat planowanych nowych miejsc ochrony przyrody w Polsce

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
			liczbę i nazwę największego, najmniejszego, najstarszego i najmłodszego parku narodowego	środowisko	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia potrzebę ochrony środowiska i przyrody 	
DZIAŁ VI. Korzystamy z mapy						
1	Jak wykonać szkic?	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to jest szkic wymienia nazwy przyrządów służących do pomiaru odległości podaje, w jakich jednostkach można podać odległości w terenie wykonuje prosty szkic okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe elementy szkicu mierzy odległość za pomocą taśmy mierniczej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sytuacje z życia codziennego, w których przydaje się umiejętność tworzenia szkicu orientuje wykonywany szkic mierzy odległości za pomocą kroków, przelicza odległość na centymetry 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje dokładność pomiarów wykonanych za pomocą taśmy mierniczej i kroków rysuje szkic okolicy szkoły zgodnie z instrukcją 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje inny niż taśma miernicza i kroki sposób na pomiar odległości w terenie rysuje szkic z zastosowaniem legendy i zaznaczeniem przybliżonych odległości
2	Jak narysować plan?	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia plan przedmiotu jako jego rzut z góry wyjaśnia, do czego służy skala 	<ul style="list-style-type: none"> rysuje mały przedmiot w skali 1:1 wyjaśnia, dlaczego do narysowania planu niektórych przedmiotów należy zastosować skalę podaje rozmiar rzeczywisty przedmiotu, którego wymiary na planie wynoszą 1 cm × 1 cm 	<ul style="list-style-type: none"> rysuje przedmiot w skali innej niż 1:1 przelicza odległości w skali 	<ul style="list-style-type: none"> rysuje plan pokoju o znanych wymiarach z zastosowaniem skali przelicza jednostki (metry na centymetry) 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie rysuje plan np. pokoju, boiska, klasy, dokonując pomiarów i dobierając odpowiednią skalę
3	Czym różni się plan od mapy?	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to jest plan i mapa 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różnicę między planem a mapą 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje szczegółowość map o różnych skalach 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego globus nie jest mapą 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z atlasu, porównując ze sobą skale i

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
		<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy każdego planu i mapy 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje skale ze sobą (mniejsza, większa) 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z planu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady map wykonanych w różnej skali wyjaśnia, dlaczego plan zawiera dużo szczegółów 	szczegółowość różnych rodzajów map <ul style="list-style-type: none"> odszukuje na mapie świata siatkę kartograficzną a na globusie siatkę geograficzną
4	Czy mapę można czytać?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy mapy rozpoznaje znaki topograficzne w legendzie mapy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie poszczególne elementy (tytuł, treść, legendę, skalę) 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne zapisy skali, potrafi je prawidłowo odczytać wyjaśnia pojęcie znaki kartograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, do czego na mapie jest potrzebna legenda 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z map cyfrowych do zaplanowania trasy wycieczki
			<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób na mapach zaznacza się kierunek północny odczytuje informacje z mapy, posługując się legendą 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje znaki zamieszczone na różnych mapach 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady znaków punktowych, liniowych i powierzchniowych wskazuje różnice między mapą cyfrową a tradycyjną 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje na mapie położenie różnych obiektów geograficznych
5	Jak wykorzystać mapy do planowania wycieczki?	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to znaczy zorientować mapę odczytuje informacje z legendy przydatne podczas planowania wycieczki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak zorientować mapę za pomocą kompasu wyjaśnia, w jaki sposób obliczyć odległość rzeczywistą, korzystając ze skali liczbowej i podziałki liniowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak zorientować mapę za pomocą obiektów w okolicy podaje odległość rzeczywistą na podstawie odległości na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> orientuje mapę za pomocą kompasu lub obiektów w terenie korzysta z mapy turystycznej podczas planowania wycieczki po nieznanym terenie 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie przygotowuje plan wycieczki, korzystając z planu i mapy wielkoskalowej; prezentuje klasie opracowany plan wycieczki

DZIAŁ VII. Na wycieczce

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
1	Jak zachować bezpieczeństwo na wycieczce?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje wypoczynku wymienia zagrożenia pogodowe (burza, upał) wylicza zasady ruchu drogowego, które dotyczą pieszego 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje przykłady wypoczynku biernego i czynnego wyjaśnia, jak należy zachowywać się w czasie burzy wyjaśnia, jak chronić się przed skutkami upału 	<ul style="list-style-type: none"> określa typ wypoczynku po podanej nazwie, zdjęciu lub rysunku wybiera właściwe ubranie na wycieczkę 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje swój dzień, określając ile czasu poświęca na wypoczynek czynny i bierny uzasadnia potrzebę przestrzegania zasad turysty i analizuje każdą z nich 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje plakat zawierający znaki lub piktogramy opisujące zasady zachowania się wobec przyrody w najbliższym otoczeniu szkoły
2	Jak wykorzystać swoją wiedzę w terenie?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyrządy do prowadzenia obserwacji przyrodniczych, które warto zabrać na wycieczkę dokonuje obserwacji zgodnie z instrukcją nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy przyrządów do prowadzenia obserwacji i pomiarów zaprezentowanych przez nauczyciela (mogą być na zdjęciu lub rysunku) 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje odpowiedni zestaw narzędzi do pracy w terenie, dostosowany do celu obserwacji 	<ul style="list-style-type: none"> dowodzi, że pomiędzy wysokością drzewa i długością jego cienia istnieje zależność pozwalająca obliczyć wysokość drzewa określa wiek drzewa na podstawie jego obwodu zmierzonego na wysokości 130 cm nad ziemią 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje dokumentację fotograficzną napotkanych tropów zwierząt i określa, które zwierzęta je pozostawiły
3	Co ciekawego można zobaczyć w okolicy szkoły?	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady roślin rosnących w pobliżu szkoły podaje cechy roślin nadających się na żywoploty wskazuje miejsca w pobliżu szkoły, gdzie możemy zaobserwować elementy przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje znane gatunki roślin rosnących w pobliżu szkoły obserwuje zwierzęta w pobliżu szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z przewodnika lub aplikacji do rozpoznawania roślin w celu oznaczenia nieznanymi roślinami w okolicy szkoły odróżnia pokrywę od jasnoty 	<ul style="list-style-type: none"> prowadzi obserwacje przyrody ożywionej i nieożywionej w pobliżu szkoły wyjaśnia, dlaczego tereny zielone są potrzebne zwierzętom i człowiekowi 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy album przyrodniczy zawierający min. 5 zdjęć i krótkie opisy obserwowanych elementów przyrody ożywionej i nieożywionej, które znajdują się w pobliżu szkoły